

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาประเทศ เพราะการศึกษาช่วยพัฒนาคน และคนในประเทศ นำความรู้ความสามารถที่มีพื้นฐานบนความมีคุณธรรม จริยธรรมไปพัฒนาประเทศ จากความสำคัญของการศึกษาดังกล่าว รัฐจึงเห็นความสำคัญดำเนินการปฏิรูปการศึกษาไทยให้เป็นไปตาม รัฐธรรมนูญแห่งพระราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 มาตรา 54 รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลา 12 ปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช่จ่าย รัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแล และพัฒนาให้ได้รับการศึกษาตามวรรคหนึ่ง รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และให้มีการร่วมมือกันระหว่างภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน ในการจัดการศึกษาดังกล่าวให้มีคุณภาพ ได้มาตรฐานสากล ทั้งนี้กฎหมายว่าด้วยการศึกษาทั้งปวง ต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ และมีความรับผิดชอบ ต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ จะเห็นได้ว่ารัฐธรรมนูญแห่ง พระราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 (ราชกิจจานุเบกษา, 2560) ได้มุ่งพัฒนาประชาชนคนไทยด้วยการศึกษาเพราะเห็นว่าการศึกษาคือเครื่องมือในการพัฒนาคน ซึ่งเป็นทรัพยากรที่มีค่าในการพัฒนาประเทศ ประเทศจะเจริญ หรือเสื่อม อยู่ที่การศึกษาของประชาชน ถ้าประชาชนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพการพัฒนาประเทศ ก็จะเกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็ว และมีคุณภาพเพราะผู้เรียนได้ใช้ประโยชน์จากสิ่งที่เรียนในชีวิตจริง และแนวคิดและนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ ที่กล่าวว่า หลักสูตร กระบวนการบริหารจัดการ กระบวนการเรียนการสอนต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้โดยการจัดกิจกรรมที่เน้นการเรียนรู้ให้ผู้เรียน ได้ปฏิบัติจริง มีส่วนร่วม การใช้กระบวนการคิด สามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง และปัจจัย หรือพื้นที่องค์ประกอบในการดำเนินกิจกรรมจะให้นักเรียนมีคุณภาพ ตามที่กล่าวมานั้นคือ ครูผู้มีความสามารถ การเพิ่มพูนคุณภาพครูระดับฝีมือ ครูจึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนา การศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

โรงเรียน โสตศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์เป็น โรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จัดการศึกษาให้กับนักเรียน ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินและนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล

ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในลักษณะอยู่ประจำ ให้บริการนักเรียนในพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์ และ จังหวัดใกล้เคียง ได้แก่ จังหวัดนครสวรรค์ จังหวัดพิจิตร และจังหวัดพิษณุโลก ในการจัดการศึกษา แยกหลักสูตรออกเป็น 2 หลักสูตร คือ 1) หลักสูตรสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน และ 2) หลักสูตรสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางด้านสติปัญญา (โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์. 2565) จากรายงานการประเมินคุณภาพภายนอก: ผลการประเมิน SAR ภายใต้สถานการณ์ COVID – 19 ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีวัตถุประสงค์พิเศษ โรงเรียนเฉพาะความพิการ พ.ศ.2564 ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายนอก มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ คือ กระบวนการวางแผนการจัดการเรียนรู้ของครูที่จะต้องสอดคล้องกับแผน IEP และ IPP สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของนักเรียนแล้ว ควรจะจัดการเรียนรู้เชิงรุกเน้นให้นักเรียนได้ใช้กระบวนการคิดขั้นสูง ได้แก่ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า เน้นการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศประกอบการเรียนการสอน และจัดอบรมเชิงปฏิบัติการด้านอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนทันต่อการเปลี่ยนแปลงในรูปแบบออนไลน์ หรือรูปแบบอื่นอย่างเหมาะสมตามสถานการณ์ ส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อ นวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้ และมีการเผยแพร่ ควรจัดการนิเทศ กำกับ ติดตามการจัดการเรียนการสอนของครูอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ และนำผลการนิเทศ กำกับ ติดตามไปพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). 2564) และรายงานการนิเทศชั้นเรียนของกลุ่มบริหารวิชาการสรุปได้ว่า ในด้านของการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ของครูและกระบวนการเรียนการสอนของครูอยู่ในระดับต่ำสุด คืออยู่ที่ร้อยละ 71 และจากข้อเสนอแนะของคณะกรรมการนิเทศชั้นเรียน ครูจัดกระบวนการเรียนรู้โดยมีการรวมกลุ่มชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) แต่ยังไม่จัดทำแผนการเรียนรู้ และกระบวนการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการลงมือกระทำ และใช้กระบวนการคิด และเปลี่ยนแปลงบทบาทจากผู้รับความรู้ (Receivers) ไปสู่การมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้ (Co - creators) เป็นส่วนน้อย (โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์. 2564) อีกทั้งผลจากการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งประกอบไปด้วย ผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ ในประเด็นสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ มีด้วยทั้งหมด 23 ประเด็น และประเด็นที่มีการพูดถึงมากที่สุดคือ ขาดการนิเทศ กำกับติดตาม และประเมินผลอย่างเป็นระบบ การนิเทศชั้นเรียนไม่เป็นไปตามปฏิทินที่กำหนดไว้ ขาดความต่อเนื่อง ครูใช้วิธีการจัดการเรียนรู้เดิม ๆ ซ้ำ ๆ ไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด ขาดการส่งเสริมให้ครูเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสร้างนวัตกรรม ครูไม่เปิดใจรับฟังการเสนอความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ และนักเรียนมีผลการประเมินด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด

จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารสถานศึกษาจึงได้ศึกษางานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) พบว่า การให้ ชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารขับเคลื่อน โรงเรียนนั้นเป็นแนวทาง ที่มีประสิทธิภาพ และส่งผลดีต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นการยกระดับการศึกษาทั้งระบบ และ พัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนให้ทัดเทียมกับสากล เสริมสร้างทักษะการเรียนรู้แห่งอนาคต อีกทั้งเป็นการปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เห็นถึงความสำคัญของการออกแบบการจัดการ การเรียนรู้ และการประเมินผลนักเรียนให้ตรงตามความต้องการของตัวนักเรียนเองและต่อสังคม การสร้างรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ ให้เกิดขึ้นในโรงเรียนจะช่วยสร้างความสามัคคีแก่หมู่คณะ กระตุ้นให้เกิดการวางแผนลงมือปฏิบัติ และประเมินผลการปฏิบัติร่วมกันในการจัดการเรียนรู้ เพื่อมุ่งพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ให้เกิดขึ้น โดยอาศัยความรับผิดชอบร่วมกันของครูทั้งโรงเรียน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเลือกที่จะศึกษา การพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โรงเรียน โสตศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ขึ้น เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา อุปสรรคของการสร้าง รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และเพื่อพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โรงเรียน โสตศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์

2. คำถามการวิจัย

1. สภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางการแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครู โรงเรียน โสตศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นอย่างไร
2. รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โรงเรียน โสตศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ มีลักษณะเป็นอย่างไร
3. ผลการใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของครู โรงเรียน โสตศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นอย่างไร
4. การประเมินความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริม การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โรงเรียน โสตศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นอย่างไร

3. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางการแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครู โรงเรียน โสตศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์
2. เพื่อพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของครู โรงเรียน โสตศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์

3. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โรงเรียน โสตศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์

4. เพื่อประเมินความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โรงเรียน โสตศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์

4. ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้ทราบถึงสภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางการแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครู โรงเรียน โสตศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์

2. ได้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โรงเรียน โสตศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ ที่มีประสิทธิภาพสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนที่มีบริบทใกล้เคียงกัน

3. ได้ทราบถึงผลการใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โรงเรียน โสตศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ รวมถึงคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู และคุณภาพผู้เรียน เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการนำไปพัฒนานักเรียนต่อไป

4. ได้ทราบถึงความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โรงเรียน โสตศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ปรับปรุงและประยุกต์ใช้ในการพัฒนานักเรียน ระบบบริหารจัดการ และสถานศึกษาต่อไป

5. สมมติฐานการวิจัย

ครูมีการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โรงเรียน โสตศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ ในปีการศึกษา 2564 สูงกว่า ปีการศึกษา 2563 (นำไปใช้ในปีการศึกษา 2564)

6. ขอบเขตการวิจัย

6.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยเรื่องการพัฒนา รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โรงเรียน โสตศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ ในครั้งนี้มีขอบเขตด้านเนื้อหา ดังนี้

1. แนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบ
2. แนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษา
3. แนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
4. แนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

5. แนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการเรียนการสอน
6. แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
7. แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพผู้เรียน
8. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 8.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 8.2 งานวิจัยต่างประเทศ

6.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การพัฒนา รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โรงเรียน โสตศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) มีขั้นตอนการวิจัย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางการแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครู โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ การดำเนินการระยะนี้ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ มีขอบเขตการดำเนิน ดังนี้

1. ตัวแปรที่ศึกษา คือ สภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางการแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครู โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์
2. ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ คือ ผู้บริหารจำนวน 3 คน (ไม่รวมผู้วิจัย) และครูจำนวน 24 คน ซึ่งเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และการพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 และผู้ให้ข้อมูลในการสนทนากลุ่มเพื่อหาแนวทางการแก้ปัญหา ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 11 คน

ขั้นตอนที่ 2 สร้างและพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ การดำเนินการระยะนี้ใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ มีขอบเขตการดำเนินการ ดังนี้

1. ตัวแปรที่ศึกษา คือ รังรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์
2. ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหาร จำนวน 3 คน (ไม่รวมผู้วิจัย) และครู จำนวน 24 คน ปีการศึกษา 2563 รวมทั้งหมดจำนวน 27 คน

ขั้นตอนที่ 3 ตรวจสอบรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์

1. ตัวแปรที่ศึกษา คือ รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ ที่ผ่านการตรวจสอบความเหมาะสมจากผู้ทรงคุณวุฒิ

2. ผู้ให้ข้อมูล

2.1 ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน ซึ่งมีคุณสมบัติ คือ ผู้บริหารการศึกษา หรืออดีตผู้บริหารการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารสถานศึกษา หรืออดีตผู้บริหารสถานศึกษาที่มีวิทยฐานะเชี่ยวชาญ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ นักวิชาการอาจารย์มหาวิทยาลัย ที่มีผลงานวิจัย หรือผู้มีประสบการณ์กับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินศึกษานิเทศก์ที่มีความเชี่ยวชาญด้านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หรือการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อตรวจสอบความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความถูกต้องครอบคลุม ของรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามความคิดเห็น เกี่ยวกับรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ คือ ผู้บริหาร และครู ของโรงเรียนโสตศึกษาจำนวน 10 โรงเรียน โรงเรียนละ 10 คน รวมเป็นจำนวนทั้งหมด 100 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 2 คน คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษา และรองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานวิชาการ และครูที่สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน จำนวน 8 คน เพื่อสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ของครูโรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์

2.3 กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามความคิดเห็น เกี่ยวกับรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ คือ ผู้บริหาร 3 คน (ไม่รวมผู้วิจัย) และครู 24 คน ของโรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ รวมเป็นจำนวนทั้งหมด 27 คน เพื่อสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

ขั้นตอนที่ 4 นำรูปแบบไปใช้และติดตามผลการใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์

1. ตัวแปรที่ศึกษา

1.1 ตัวแปรอิสระ คือ การใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์

1.2 ตัวแปรตาม คือ คุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูที่เกิดจากการใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ ประกอบด้วย ประเมินผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู ที่มีต่อรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ คุณภาพผู้เรียน และความพึงพอใจ

2. กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามประเมินคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู คุณภาพนักเรียน และสอบถามความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ คือ ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และศึกษานิเทศก์ โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ ในปีการศึกษา 2564 ประกอบด้วย ผู้บริหาร 3 คน (ไม่รวมผู้วิจัย) ครู 24 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 7 คน (ไม่รวมผู้วิจัยและตัวแทนครู) และศึกษานิเทศก์ 2 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

6.3 ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา ดำเนินการตั้งแต่ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 และสิ้นสุดในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 ดังแสดงในตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงขอบเขตด้านระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่	กิจกรรม	เวลา
1	ศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนการสอนของครู โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์	ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 ระหว่างเดือนตุลาคม 2563 ถึง เดือนพฤศจิกายน 2563
2	สร้างและพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์	ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 ระหว่างเดือนธันวาคม 2563 ถึง เดือนมกราคม 2564
3	ตรวจสอบรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์	ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2564 ถึง เดือนเมษายน 2564

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ขั้นตอนที่	กิจกรรม	เวลา
4	นำรูปแบบไปใช้และติดตามผลการใช้ รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์	ปีการศึกษา 2564 ระหว่างเดือนพฤษภาคม 2564 ถึง เดือนเมษายน 2565

6.4 ขอบเขตด้านสถานที่

ดำเนินการศึกษาวิจัยที่โรงเรียน โสตศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ หมู่ 9 ตำบลบ้านโตก
อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ 67000

7. นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยเรื่อง การสร้างรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้
เชิงรุกของครู โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้ศัพท์บางคำในความหมาย และ
ขอบเขตจำกัด ดังนี้

1. การสร้างรูปแบบ หมายถึง โครงสร้าง โปรแกรม แบบจำลองสภาพความเป็นจริงที่มี
องค์ประกอบเพื่ออธิบาย แสดงให้เห็นองค์ประกอบสำคัญๆ สำหรับใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการ
ที่สร้างขึ้น ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) ความเป็นมาและความสำคัญ 2) หลักการ 3) จุดมุ่งหมาย
4) กระบวนการจัดการเรียนรู้ และ 5) การวัดและประเมินผล ส่วนกระบวนการจัดการเรียนรู้
สามารถขยายความตามหลักการ แนวคิด ทฤษฎีของรูปแบบนั้น ๆ

2. รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หมายถึง การรวมตัวกันของผู้บริหาร ครู
และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อหาแนวทางและดำเนินกิจกรรมโดยมีเป้าหมายร่วมกัน คือ การพัฒนา
การเรียนรู้ของนักเรียนจนเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย 6 ประการได้แก่
องค์ประกอบที่ 1 การมีวิสัยทัศน์ร่วม การมีวิสัยทัศน์ร่วมของครู โรงเรียนโสตศึกษา
จังหวัดเพชรบูรณ์ คือ การเห็นภาพ ทิศทางและเป้าหมายร่วมกัน ทำให้เกิดความตระหนักถึงคุณค่า
ของตนเองและของงาน จนเกิดเป็นพันธะสัญญาร่วมกัน มุ่งหวังในการนำทางร่วมกัน โดยมีเป้าหมาย
เพื่อการเรียนรู้ของนักเรียน

องค์ประกอบที่ 2 การมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมของครูทุกคนของโรงเรียน โสตศึกษา
จังหวัดเพชรบูรณ์ในการร่วมแรงร่วมใจหรือรวมพลังกันในการเรียนรู้ สร้างความเข้าใจ สร้างข้อตกลง
วางแผน ตัดสินใจ หาแนวทางปฏิบัติและประเมินผลร่วมกันเพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้
ร่วมกัน

องค์ประกอบที่ 3 การเป็นผู้นำและการคิดอย่างเป็นระบบ การเป็นผู้นำของครูโรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นการนำร่วมกันของสมาชิกชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ด้วยการกระจายอำนาจ ทุกคนสามารถเป็นผู้นำ และเป็นผู้นำร่วม ได้ตามสถานการณ์ และเปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนได้แสดงความคิดเห็นอย่างเป็นระบบเพื่อให้งานเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

องค์ประกอบที่ 4 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นการรวมกลุ่มพูดคุย แลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวคิด ประสบการณ์ของตนเอง เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่หรือทำให้สามารถมองเห็นธรรมชาติของลูกศิษย์ตนเอง ได้อย่างถ่องแท้ จนสามารถสอน หรือจัดการเรียนรู้โดยยึดการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นสำคัญได้

องค์ประกอบที่ 5 ชุมชนกัลยาณมิตร ชุมชนกัลยาณมิตรของโรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์เป็นการอยู่ร่วมกันโดยมีวิถีและวัฒนธรรมการอยู่ร่วมกัน ประสานเชื่อมโยง ทั้งความรู้ ประสบการณ์ ของคณะผู้บริหาร ครู และบุคลากร ที่จะคอยช่วยเหลือซึ่งกันและกัน อย่างจริงจังโดยไม่หวังสิ่งใดตอบแทน ใ้วางใจเคารพซึ่งกันและกัน มีจริยธรรมแห่งความเอื้ออาทร เป็นพลังเชิงคุณธรรม คุณงามความดีที่สมาชิกร่วมกันทำงานแบบอุทิศตนเพื่อวิชาชีพ โดยมีเจตคติเชิงบวกต่อการศึกษา และนักเรียน

องค์ประกอบที่ 6 การติดตามผล การติดตามผลของโรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ คือ การดำเนินการนิเทศการจัดการเรียนรู้ของครู (นิเทศชั้นเรียน) โดยผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย โดยมีการกำกับติดตามตลอดปีการศึกษาตามปฏิทินที่กำหนดไว้ มีผู้รับผิดชอบสรุปรายงานผลการนิเทศเพื่อรายงานต่อผู้บังคับบัญชา ผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในรูปแบบของรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของโรงเรียน (Self – Assessments Report: SAR)

3. การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู (Active Learning) หมายถึง เป็นการเรียนรู้ที่นักเรียนต้องรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเองอย่างกระตือรือร้น โดยการลงมือกระทำ และสะท้อนคิดสิ่งที่ตนกำลังกระทำจากข้อมูล หรือกิจกรรมการเรียนการสอนที่ได้รับผ่านทางการอ่าน พุด ฟัง คิด เขียน เพื่อนำไปสู่การแปลความและถ่ายทอด โดยต้องมีกระบวนการวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การประเมินค่า และการสะท้อนคิด

4. การประเมินรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ หมายถึง วิธีการที่จะพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ที่มีความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความถูกต้องครอบคลุม โดยใช้กระบวนการของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ซึ่งประกอบด้วย

4.1 ด้านความเป็นประโยชน์ (Utility) หมายถึง พิจารณาจากผลดีที่จะเกิดขึ้นต่อโรงเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา นักเรียน ผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในโรงเรียน

4.2 ด้านความเป็นไปได้ (Feasibility) หมายถึง พิจารณาถึงความสามารถในการนำไปสู่การปฏิบัติ การมีทรัพยากรเพียงพอที่จะปฏิบัติให้สำเร็จได้ ภาวะความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น และการมีระเบียบกฎหมายที่เอื้อให้สามารถปฏิบัติตามข้อเสนอดังกล่าวได้

4.3 ด้านความเหมาะสม (Propriety) หมายถึง พิจารณาจากความครอบคลุมองค์ประกอบการใช้ถ้อยคำสำนวน การจัดกลุ่มหรือลำดับของเนื้อหา ตลอดจนความเหมาะสมกับสถานการณ์

4.4 ด้านความถูกต้องครอบคลุม (Accuracy) หมายถึง พิจารณาถึงความถูกต้องและสอดคล้องกับนโยบายระดับชาติ บริบทของโรงเรียน และความสอดคล้องภายในองค์ประกอบแต่ละด้าน

5. การนิเทศการเรียนการสอน หมายถึง การทำงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศ โดยผู้นิเทศใช้หลักการทางวิชาการ และจิตวิทยาสังคม ให้การแนะนำ ให้คำปรึกษา เสนอแนะช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุนผู้รับการนิเทศ บนพื้นฐานของความเป็นประชาธิปไตย และผู้รับการนิเทศยอมรับนำไปปรับปรุง พัฒนา การจัดการศึกษาโดยเฉพาะการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของหลักสูตรอย่างแท้จริง

6. โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการศึกษาให้กับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน และนักเรียนที่มีความบกพร่องทางด้านสติปัญญา ตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลจนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

7. คุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู หมายถึง ผลการประเมินการจัดการเรียนรู้เชิงรุกหลังจากนำรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ ไปใช้ประกอบไปด้วยการประเมิน 3 ด้าน คือ ด้านที่ 1 หน่วยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active learning) ด้านที่ 2 แผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active learning) และด้านที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active learning)

8. คุณภาพผู้เรียน หมายถึง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ ปีการศึกษา 2563 และปีการศึกษา 2564

9. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการสถานศึกษาที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์

10. ครู หมายถึงข้าราชการครู และพนักงานราชการ ซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอน หรือการจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ด้วยวิธีการต่าง ๆ ของโรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ ปีการศึกษา 2563 และปีการศึกษา 2564

11. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งดำเนินการสรรหาและแต่งตั้งตามระเบียบของทางราชการ

12. นักเรียน หมายถึง นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ ปีการศึกษา 2563 และปีการศึกษา 2564

8. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

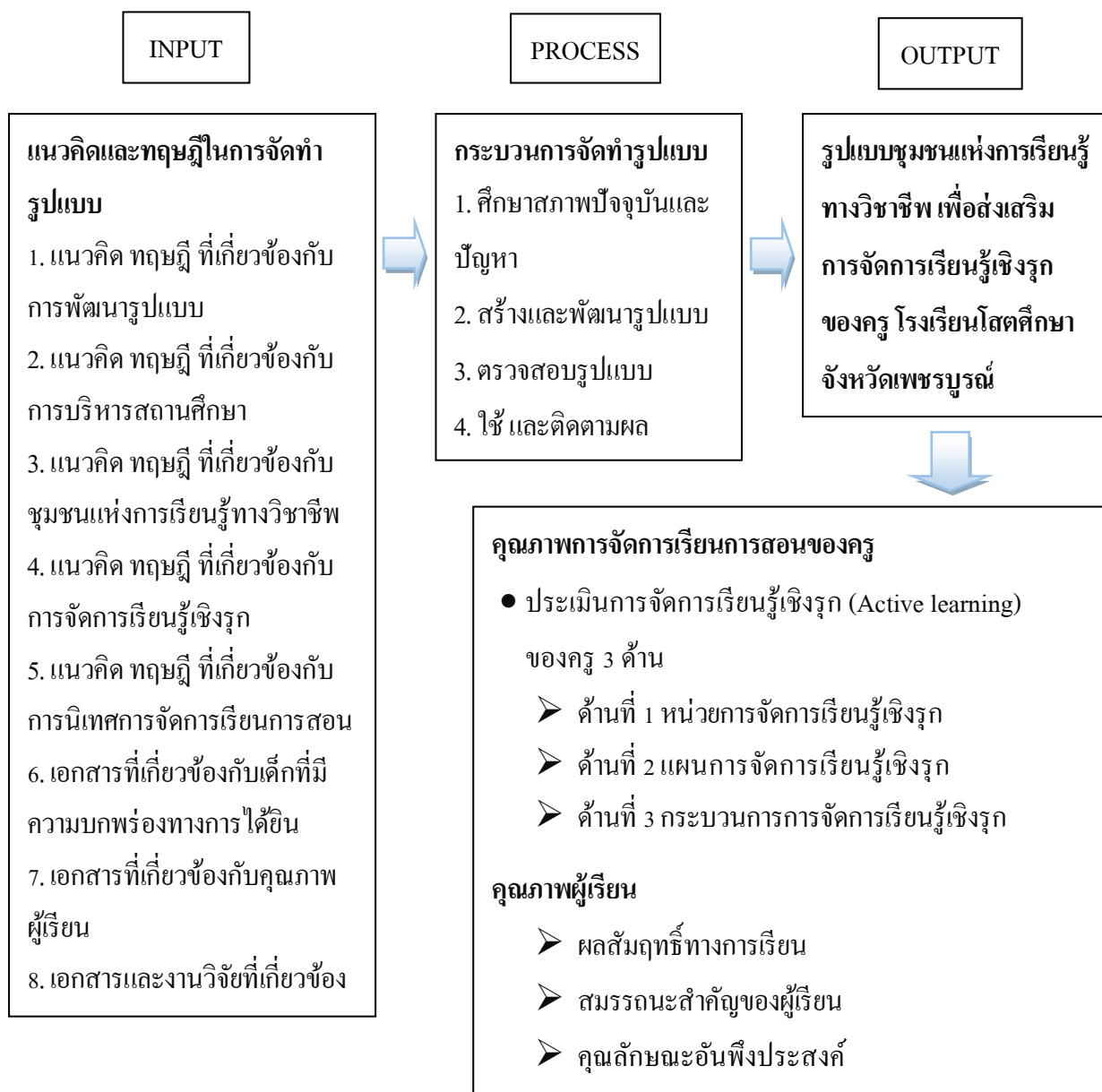
1. โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์มีรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู อย่างเป็นรูปธรรม และจะส่งผลดีต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น

2. โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์มีเครื่องมือเพื่อนำไปใช้ในการส่งเสริม และนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู

3. โรงเรียนในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษที่มีบริบทใกล้เคียงโรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ สามารถนำรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพไปประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูและเป็นแนวทางสำหรับการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ในประเด็นอื่น ๆ ต่อไป

4. โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สามารถนำรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ไปใช้เป็นแนวทางได้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย